

Reductie antibioticumgebruik in de vleeskuikensector

“Vergelijken met collega’s versnelt de bewustwording”

Gerard en Marc controleren samen de poten van de vleeskuikens.

In de Nederlandse vleeskuikensector ontstaat steeds meer bewustwording over het belang van verantwoord antibioticumgebruik. Eén van de methoden die hieraan bijdraagt is benchmarking: het eigen gebruik vergelijken met dat van collega’s. Vleeskuikenuhouder Gerard van Rossum en zijn dierenarts Marc Heijmans zijn hier groot voorstander van. “Benchmarking toont aan dat je gezondheidsproblemen ook op andere manieren kan oplossen.”

Gerard: “Ik vind dat je altijd eerst moet nagaan of een antibioticumbehandeling écht noodzakelijk is. Waardoor worden de problemen veroorzaakt? En zijn ze bijvoorbeeld ook te verhelpen met voer- of klimaataanpassingen? Een hoog antibioticumgebruik heeft niet alleen invloed op de resistentieontwikkeling, het zegt ook iets over de kwaliteit van je dieren. Het benchmarkrapport heeft mij alleen maar nog bewuster gemaakt. Dat komt omdat je het eigen gebruik kan vergelijken met het gemiddelde gebruik in de sector.” Marc knikt. “Het

bewustwordingsproces versnelt. Vleeskuikenuhouders bespreken de rapporten met elkaar en gaan zich afvragen waarom de buurman, die tien kilometer verderop woont, onder vergelijkbare omstandigheden minder antibiotica inzet.” “En je gaat natuurlijk ook sturen op die 50% reductie”, vult Gerard hem aan.

Revolutionaire stal

Gerard heeft aan de rand van Roermond een bedrijf met één stal met 32.000 vleeskuikens. De stal is 10,5 jaar geleden

gebouwd. “In die tijd was het een revolutionaire stal met tunnelventilatie”, weet Marc zich te herinneren. “Nog steeds is het een stal die aan alle moderne eisen voldoet. Verder is de locatie gunstig; er is geen omgevingsdruk.” Gerard: “Dierenartsenpraktijk ELL, waar Marc werkt, is vanaf het begin betrokken geweest bij ons bedrijf. Ik ben tevreden over de samenwerking. De dierenartsen hebben altijd goed met ons meegedacht.” Marc: “Als het om antibiotica gaat, trappen we eerst op de rem. We kijken eerst wat de alternatieven

zijn. Ook wijzen we pluimveehouders op het kostenplaatje: antibioticumreductie heeft geen nadelige invloed op het bedrijfsresultaat.”

In de groene zone

In het benchmarkrapport wordt het getal ‘dagdosering per dierjaar’ (dd/dj) gehanteerd. Dit getal is gebaseerd op het aantal behandelingsdagen, waarbij alleen gegevens van afgesloten koppels worden gebruikt. In 2009 lag het gemiddelde gebruik van vleeskuikenhouders op 37 dd/dj. In 2011 is dit gedaald tot ongeveer 26 dd/dj en in 2012 tot 21 dd/dj. Gerard had in 2009 een dd/dj van ongeveer 21, in 2011 zat hij op 11,3 en in 2012 op 14,9. Hij zit dus allang in de ‘groene zone’. Dat heeft hij onder meer gerealiseerd door kritischer naar de kwaliteit van de eendagskuikens en de opvang te kijken. Gerard: “Als 99% van de kuikens het goed doet, kun je die 1% minder goede kuikens er het beste gelijk uit halen. Dan hoef je niet het hele koppel te behandelen, zoals vroeger gebeurde.”

Een ander kritisch moment is het uitladen van de dieren op vijf weken. Marc: “Op dat moment zijn de kuikens het kwetsbaarst. De bezetting is dan het zwaarst en je verstoort het stalklimaat omdat de deuren openstaan. Met antibiotica kun je problemen opvangen. De dieren gaan dan beter eten en je drukt ziektekiemen weg. Maar je kunt ook andere middelen inzetten, zoals plantaardige producten, mineralen en vitamines. Om darmproblemen te voorkomen kun je de hoeveelheid tarwe in het voer verhogen, waardoor clostridium minder kans krijgt.”

Management en kuikenkwaliteit

In de pluimveehouderij is er al veel geïnvesteerd in goede hokken en klimaat-systemen. “Investeren in management en kuikenkwaliteit loont”, benadrukt Marc. Gerard: “Ik heb een goed klimaatsysteem dat rekening houdt met allerlei variabelen, waardoor ik de ventilatie efficiënt kan instellen. Met zuivere droge lucht in de stal heb je minder kans op coccidiose en pootproblemen. Maar ook de kwaliteit van het voer is van invloed.” “Alles hangt met elkaar samen”, zegt Marc. “Goed voer zorgt ervoor dat de kuikens beter groeien en dat ze minder darmproblemen hebben. Hierdoor blijft het strooisel droog en hebben de dieren ook minder pootproblemen.”

Gerard laat graag zien hoe het klimaat-systeem werkt. “Het eerste wat ik ’s ochtends doe, is de grafieken controleren. Dan zie ik direct of de water-voerverhouding goed is en wat bijvoorbeeld de gevoelstemperatuur is van de kuikens. Zo kan ik per dag bijsturen. Als iets niet in orde lijkt, ga ik direct poolshoogte nemen in de stal. Het mooie is dat je een archief kan aanleggen. Als een koppel goed presteert, dan kan ik precies nagaan wat het weerpatroon was en hoe ik toen de stal heb geventileerd. De uitdaging is om met een nieuw koppel onder dezelfde omstandigheden minimaal dezelfde en het liefst nog betere resultaten te behalen. Ook hierbij geldt: registreren leidt tot bewustwording.”

Vakmanschap

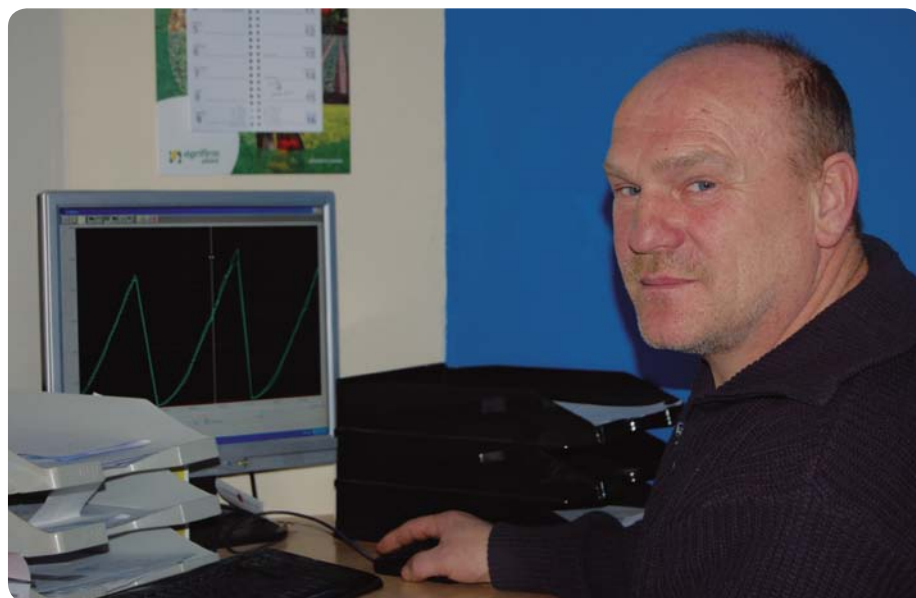
“Vleeskuikens houden is vakmanschap. Vooral de eerste dagen zijn cruciaal. Vleeskuikens zijn sprinters. Omdat ze zo’n snelle start maken, hoort de kwaliteit van de eendagskuikens goed te zijn. Wanneer zich gaandeweg bijvoorbeeld toch darm- of luchtwegproblemen voordoen, probeer die dan eerst klimaat- of voertechnisch op te lossen, in overleg met de dierenarts en andere betrokken partijen. Wanneer toch antibiotica nodig zijn, is de dierenarts verplicht om de keuze te onderbouwen. Af en toe kun je niet om antibiotica heen, bijvoorbeeld bij coli- en enterokokkenproblemen. In 2012 zijn landelijk iets meer antibiotica voorgeschreven wegens

Benchmarkrapport

In februari 2013 hebben alle vleeskuikenhouders een overzicht ontvangen van de antibiotica die in 2012 aan hun dieren zijn voorgeschreven. Met dit rapport kunnen zij samen met hun dierenarts via eenvoudige grafieken het eigen gebruik vergelijken met het gemiddelde gebruik in de sector; het zogeheten ‘benchmarken’. Ook wordt vermeld wat het streefniveau is, of het bedrijf binnen de gestelde grenzen blijft en of er acties nodig zijn. Deze rapportage is een actie uit het masterplan *Selectief en correct gebruik van antibiotica in de vleeskuikenhouderij*. Hierin zijn de reductiedoelstellingen van 20% (in 2011 ten opzichte van 2009) en 50% in 2013 overgenomen.

De rapporten worden verzonden door het PPE. De GD faciliteert de registratie en de terugkoppeling van de gegevens.

enterokokken- en pootproblemen”, aldus Marc. Gerard: “Op sommige factoren heb je nauwelijks invloed, vooral darmproblemen zijn ongreepbaar. Ook de kuikenkwaliteit kan een keer minder zijn. De uitdaging is om het iedere ronde met minimale middelen beter te doen; een net iets scherpere voerconversie en een net iets betere daggroei. Dat maakt het beroep leuk. Als de dieren gezond zijn, heb ik veel meer plezier in mijn werk.”

Het eerste wat Gerard ’s morgens doet, is het bekijken van de grafieken. Zo weet hij precies wat de situatie in de stal is.